

Seletuskirja lisa 3 KOOSKÖLASTUSTABEL	28.07.2023	
Haridus- ja Teadusministeerium	25.04.2023	Kooskõlastatud
Juстиitsministeerium	29.06.2023	Kooskõlastatud märkustega
Nimetatud eelnõuga on soovitud reguleerida valdkondlike teenuste pakkumist laiemalt, kui ainult SF 2021-2027 SF eelarve kasutamise tingimused. Eelnõust ning varasemalt esitatud tegevustele saadud tagasisidest nähtub, et soovitud on eelnõus kirjeldatud tingimustele allutada ning aruandluskoostust rakendada ka nende teenuste arendus, mida muuhulgas arendatakse riigieelarvelistest vahenditest. Leiame, et kooskõlastamisele tulnud eelnõus peaks reguleerima ainult SF 2021-2027 perioodi eelarvest rahastatud tegevuste elluviimist. Ministeerium sisustab ise oma valdkondlikest prioriteetidest, poliitilisest sisendist Digihõõskonna arengukavast 2030 ning muudest kehtivatest strateegilistest eesmärkidest lähtuvalt valdkondliku digipöörde ning otustab selle käigus, milliseid tegevusi soovib rahastada SF vahenditest. Seega lasub ministeeriumil MKM-i ja Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) ees aruandluskoostust nende tegevuste suhtes, mida finantseeritakse SF 2021-2027 vahenditest. Muude ministeeriumi digipöördega seotud tegevuste osas on mõistlik, et aruandluskoostus jääb tavapärase riigieelarve aruandluse osaks.	Antud selgitus	Valdkondlik digipööre on tervik, mille elluviimiseks kasutatakse erinevaid eelarve vahendeid, sh välisvahendeid. Käesoleva TAT-ga reguleeritaksegi sellist meetmeid toetuse saamise tingimusi ja vaid tuuakse välja, et lisaks välisvahenditega seotud aruandlusele toimub ka kogu digipöörde reguleerimise seiramine, sest välisvahendite kasutamine on seotud ka teiste eelarvelistest vahenditega ja neid ei saa vaadata vaid eraldi. Valdkondade esindajad on huvitatud digipöörde võimalikult agiilsest elluviimisest. Valdkondlike digipöördeid on keeruline seirata tavapärase riigieelarve protsessi raames, kuna see toimub vaid üks kord aastas ja seetõttu ei ole tagatud soovitud paindlikkus.
Toetame põhimõtet, et digipöörde juhtimise eest vastutab ministeerium. Samas on digipöörde efektiivsuseks elluviimiseks vajalik säilitada piisav paindlikkus ministeeriumil delegerida valitsemisala piires toetatavate tegevuste läbiviimist. Justiitsministeeriumis on edukalt toimunud mudel, kus digipöörde sisulise juhtimine toimub ministeeriumi poolt, kuid toetatavaid tegevusi (aruannete esitamine, lepingute sõlmimine ning arvete menetlemine jne) viib läbi IT-maja.	Antud selgitus	"Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus" (edaspidi ÜSS) § 2 punkt 4 ja 5 eristavad nii elluviija ja partneri mõiste ning vastutuse. JUM soovib osa elluviija vastutust (nt. aruannete esitamine jne.) anda edasi RIK-le. See ei ole antud juhul kooskõlas ÜSS-is piiritletud elluviija mõiste ja vastutusega. TAT alusel elluviidava projekti (tegevuse) tähenduses laiendatakse elluviijale toetuse saaja kohustused ja vastutus, mida ei saa edasi delegerida järgmisel põhjusel: ÜSS seletuskirja kohaselt määratletakse ÜSS § 2 punktiga 4, kes on elluviija. Elluviijaks on eelkõige rakendusasutusse oleva ministeeriumi või Riigikantslei struktuuriüksus. Kuid valdkonna eest vastutav minister, Riigikantslei puhul riigisekretär, võib tegevuste elluviijaks määrata (volitada) teise valitsusasutuse või juriidilise isiku, kui tegevuste elluviimine haakub selle asutuse või isiku põhitgevusega. Elluviijale kohaldatakse toetuse saaja kohta sätestatud, sest käskkirjaga kinnitatavate tegevuste elluviimisel on tegemist ühtlasi projekti elluviimisega. Kui tegevusi viib ellu mitu asutust või isikut, määratakse nendest juhtiv või peamine vastutaja elluviija rolli, kes ühtlasi on projekti tegevuste koordineerija, kule ja aruannete rakendusüksuse esitaja, ning teised osapooled partneri rolli. ÜSS seletuskirja kohaselt määratletakse ÜSS § 2 punktiga 5 partneri roll kui projekti (tegevuste) kasutatakse partnereid. Partneri terminina käsitlemisel piiritletakse see üldisest tähendusest. Rakenduskaava elluviimisel jätkatakse põhimõtet, et vaid üks isik vastutab projekti elluviimise eest (elluviija) ehk solidaarvastutust ei rakendata. Eelnõu tähenduses on partneriks isik või asutus, kelle tegevused sisalduvad toetatavas projektis (tegevuses) ja kelle tegevusi rahastatakse toetusest. Seega RIK võib olla näiteks partnerina kaasatud JUM-i kui elluviija projekti tegevustes, kuid tegevuste, aruannete ja kulede eest vastutab RÜ ees elluviija. Me tahamegi näha selget elluviija vastutust ning päriselt digipöörde elluviimise koordineerimist ja jälgimist. Saame aru, et see võib tekitada täiendavat koormust, aga oleme andnud ka võimaluse digipöörde raames elluviija juhtimisvõimekuse suurendamiseks, ehk kui te näete, et ministeeriumil, kui elluviijal, ei ole piisavalt ressursse, et digipöört sisuliselt juhtida, sh täita kohustusi rakendusüksuse ees (väljamaksetaotlused, aruanded, jne), siis on teil võimalus digipöörde raames palgata endale vastav
Palume kaaluda, kas ministeeriumi digipöörde tegevuste osas on rahastuse kinnituse õiguse andmine ülele asekantslerile piisav.	Antud selgitus	Minister allkirjastab koos TAT-ga ka valdkondlike digipöörde nimekirja. Valdkondlike digipöörde ja digipöörde nimekirja põhjal ning lähtudes seal sätestatud eelarvetest, koostab rakendusasutus iga valdkondliku digipöörde kohta tegevuskava, milles sätestatakse selle elluviija, partnerid ning kuni 18 kuu jooksul elluviidavad vajalikud tegevused koos täpsema eelarve ja ajaraamiga. Tegevuskavad kinnitab rakendusasutuse vastava valdkonna asekantsler. Kaalume siiski võimalust, et enne tegevuskava kinnitamist annab tegevuskavale oma heakskiidu näiteks digipöörde nõukogu.
Kaitseministeerium		Kooskõlastatud vaikimisi.
Keskonnaministeerium	24.04.2023	Kooskõlastatud
Ettepanek seletuskirja täiendamiseks: Kui võimalik, soovime lisada seletuskirja, et sündmused ja koostised korraldatakse järgides keskkonnahoidlike sündmuste juhendit, mis on kättesaadav Keskonnaministeeriumi kodulehel: Keskkonnateadlikkus	Arvestatud	Teadlikkuse tõstmise osas seletuskirja täiendatud.
Kultuuriministeerium	25.04.2023	Kooskõlastatud märkustega
Lisada eelnõusse toetatavate tegevuste kirjeldus digipöörde elluviimise seotud tegevuste puhul	Antud selgitus	Me oleme teadlikult hoidnud käskkirjas väga üldistatud tegevuste taset, et mitte end, ega toetuse saajaid kinni kirjutada. Seletuskirjas on detailselt välja toodud peamised digipöörde elluviimise seotud võimalikud tegevused.
Lisada eelnõusse vaiete menetleja	Arvestatud	TAT eelnõu ja seletuskirja teksti täiendatud.
Eelnõu p2.1. Tõsta teadlikkust? Millist?	Arvestatud	TAT eelnõu täiendatud.
Seletuskirjas küsimus TAT-i eesmärgi kohta. Tõsta teadlikkust mildest? digivõimalustest?	Arvestatud	Seletuskirja täiendatud.
Seletuskirjas lk 3 üldiste põhimõtete kohta kommentaar: hästi bürookraatlik, tehokraatiline lause. kõik digipöörde tegevused aitavad kasutajal (sh kodanikul) talle kõige mugavamal viisil kõrge lisaväärtusega teenuseid tarbida.	Arvestatud	Seletuskirja täiendatud.
Seletuskirjas lk 5. Kas ei peaks kuskil välja tooma ka tehisintellekti ja eetilise ohtude, sh andmekaitsega seonduvate ohtude: riskide maandamist?	Antud selgitus	Ohtusid käsitlevad teised arengukavad ja dokumendid. Nt AI, ehk krati tegevuskava: https://www.google.com/url?sa=t&rcrt=j&q=&src=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj19Ynv6_7-AhX3R_EDHSFeD0sQFn0EBCQQAA&url=https%3A%2F%2Fwww.mkm.ee%2Fmedia%2F6491%2Fdownload&usq=AOvVaw1P7UKF3B-R30nz3yTKcOW .
Seletuskirjas lk 6. Digianditüd, ärianalüüsid, teenuste kaardistamised. Kas need eelpool sisse arvestatud või peaks neid kuhugi veel lisama?	Antud selgitus	Kaetud tegevusega 3.1.1.
Maaluministeerium		Kooskõlastatud vaikimisi.
Rahandusministeerium	11.05.2023	Kooskõlastatud märkustega arvestamisel
1. Palume eelnõus ja seletuskirjas läbivalt ühtlustada kasutatavad mõisted – hetkel on kasutusel nii „valdkondlik digipööre“ kui ka „valdkondade digipööre“.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis ja seletuskirjas läbivalt parandatud.
2. Punkt 2.3: kirjas on, et „Sihi saavutamist soolust võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, lipipäsetavust ja regionaalarengut toetaval moel mõeldetakse järgmistele näitajatele: „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „Hoollivuse ja koostöömeeluse määrik“, „Ligipääsetavuse näitaja“ ja „Rahulolu KOV-i teenustega“. Juhime tähelepanu, et sihi saavutamist ei mõeldeta, vaid hinnatakse. Tekstis tuleb asendada sõna „mõeldetakse“ sõnaga „hinnatakse“. Tagada tuleb kooskõla seletuskirjaga.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
3. Punkt 4.1: esitatud tabelis on tulemusnäitaja „Uute ja uuendatud avalike digiteenuste, -toodete ja -protsesside kasutajad“ ning väljundnäitaja „Uued või uuendatud digiteenused, -tooted ja -protsessid“ juurde märgitud, et allikaks on koordineerija aruanded. Jääb arusaamatuks, keda koordineerijana mõistetakse, kuna vastavat terminit ei ole eelnõus rohkem kasutatud. Aruande esitamise kohustus on eelnõu punkti 9.1.6. kohaselt elluviija.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
4. Punkt 5.1 ja 5.2: punktis 5.1 nimetatakse rakendusüksus ja punktis 5.2 rakendusasutus. Teeme ettepaneku nimetada esmalt rakendusasutus ja seejärel rakendusüksus.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis ja seletuskirjas parandatud.
5. Punkt 5.3: vastavalt Vabariigi Valitsuse määruse „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskaava vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ühendmäärus) § 43 lg 1 p 1 tuleb käskkirjas nimetada elluviija. Punkti tuleb vastavalt täiendada.	Arvestatud	Elluviija lisatud TAT eelnõu punkti 5.3.1.
6. Punkt 5.4: vastavalt ühendmääruse § 43 lg 1 p 2 tuleb käskkirjas nimetada partneri kaasamisel tema nimi või tema valimise tingimused ja tema tegevused. Punkti tuleb vastavalt täiendada	Arvestatud	Teadaolevad partnerid lisatud TAT eelnõu punkti 5.4.
7. Punkt 6.1: ettepanek selguse huvides viidata käskkirja eelarvele ja asendada „tegevuste toetamise eelarve“ sõnadega „käskkirja eelarve“.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
8. Punkt 8.2: kirjas on, et „Valdkondlike digipöörde tegevuste nimekirja koostamisel lähtutakse seirekomisjonis kinnitatud 2021-2027 rakenduskaava tegevuste üldistest valikukriteeriumidest ja -metoodikast.“ Eelnõus tuleb viidata valikukriteeriumitele ja -metoodikale läbi ühendmääruse. Lause tuleb sõnastada järgmiselt: „Valdkondlike digipöörde tegevuste nimekirja koostamisel lähtutakse ühendmääruse §-st 7“.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
9. Punkt 9.1.1: lisada tuleb viide ühendmääruse paragrahvile 7. Punkt tuleb sõnastada järgmiselt: „koostab digipöörde tegevuste nimekirja lähtudes ühendmääruse §-st 7 ja arvestades eelarve planeerimise ajakava ning rakendusasutuse kättesaadavaks tehtud vormi ja seadud tähtaegasid“.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.

10. Punkt 9.1.9: punkti sõnastus on eksitav, elluviija ainus kohustus ei ole teavitussüsteemi korraldamine. Punkti võib sõnastada järgmiselt: „Elluviija on kohustatud täita teavitamisnõudeid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele, mh korraldab teavitussüsteemi vastavalt § 2 lõikele 3.“	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
11. Lk 2 lõik 2: teeme ettepaneku selguse huvides tuua välja viide käskkirjale „, Toetuse andmise tingimused digiriigi alusbaasi kindlustamiseks, digiriigi arenguhüpete hoogustamiseks ning küberruumi turvalisuse tagamiseks“ ja kirjeldada lühidalt kahe käskkirja erinevusi, kuna kahe käskkirja tegevuste kirjeldused on kohati üks ühele samad. Samuti võiks selgitada, kuidas jaguneb kogu meeme eelarve erinevate käskkirjade vahel.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
12. Punkti 1.3 selgitus: lõigus on kirjas, et „toetuse saajad on ministereid“, samas on eelnõu punktis 5.3 nimetatud elluviijana ka Eesti Linnade ja Valdade Liit (edaspidi ELVL). Tagada tuleb eelnõu ja seletuskirja kooskõla.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
13. Juhime tähelepanu, et väljundnäitaja „Avaliku sektori asutused, keda toetatakse digiteenuste, -toodete ja -protsesside väljatöötamiseks“ andmeid on vajalik Euroopa Komisjonile raporteerimiseks koguda erieesmärgi tasandil unikaalsena. Et seda tehniliselt oleks võimalik teha, siis on näitajate meetodikas kokku lepitud, et toetatud asutuste infot hakatakse koguma Sündmuste Infosteemis (SIS). Viide SIS kasutamisele tuleb lisada minimaalselt eelnõu seletuskirja.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
14. Punkti 8.1 selgitus: eelnõust jääb mõneti ebaselgeks, kuidas erinevate valdkondade digiarendused punktis nimetatud tegevuskavasse valitakse ning mis proportsionaalsusega vahendit ministereid ja ELVL tegevuste vahel jaotatakse. Palume seletuskirjas tuua välja hinnanguline soovitatav jaotus keskvälituse ja KOV arenduste vahel näitaja „Uued või täiendatud digiteenused, -tooted ja -protsessid“ või tegevuste eelarve kaudu.	Antud selgitus	Digipöörete toetuse jaotus selgub digipöörete materjalidest s.h eelarve jaotus keskvälituse ja KOV-de vahel. Digipöördede alustamise eelarveline jaotus on TAT lisas nr 1 "Valdkondlike digipöörete nimekiri".
15. Punkti 8.2 selgitus: palume täiendada seletuskirjas nimetada, kuidas arvestatakse tegevuste valikul panust strateegia Eesti 2035 tasakaalustatuma regionaalse arengu horisontaalse põhimõtte edendamise (mõõdik „Rahulolu KOV-i teenustega“).	Antud selgitus	"Rahulolu KOV-i teenustega" mõõdikut ja sellesse panustamist peab jälgima ELVL oma valdkondliku digipöördede koostamisel ja elluviimisel.
16. Punkti 9.1.1 selgitus: kirjas on, et „Elluviija koostab koostöö partneritega kuni 18-kuuks tegevuste nimekirja. Tegevuste planeerimisel tuleb arvestada valikukriteeriumitega.“ Palume täpsemalt kirjeldada, mida tähendab valikukriteeriumitega arvestamine tegevuste planeerimisel.	Antud selgitus	Tegevuste nimekirja koostamiseks esitatud valdkondlikud digipöörded peavad sisaldama tegevusi, mis vastavad valikukriteeriumitele.
17. Lisas „Digipöördete tegevuste nimekiri“ on nimekirja vormis elluviijatena märgitud vaid ministereid, kuid arvestama peab ka ELVLi kui võimaliku elluviijaga.	Arvestatud	TAT eelnõu lisas parandatud.
Riigikantsleji	25.04.2023	Kooskõlastatud
Siseministeerium	25.04.2023	Kooskõlastatud märkustega
1) Siseministeeriumi hinnangul jääb eelnõus läbivalt ebaselgeks terminite „toetatav tegevus“ ja „projekt“ kasutus ning kuidas jagunevad eelnõu punktis 3.1. loetletud toetatavad tegevused ja punktis 8.1. nimetatud valdkonna digipöörded ning digipöördete tegevuste nimekirjades Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS) tähenduses. Elluviijal peab olema võimalus kaaluda, mitu projekti on võimalik valdkonna digipöördede raames esitada. Projekti suurusel sõltub ka teavitamisnõude täitmine (kui projekti kogumaksumus on üle kümne miljoni euro, peab toetuse saaja korraldama teavitussüsteemi eesmärgiga informeerida avalikkust toetuse saamisest, kaasates ürituse läbiviimise korraldusüksuse, kes kaasaab Euroopa Komisjoni).	Antud selgitus	Terminid projekt kasutatakse seletuskirjas hetkeolukorra ilmetamiseks. Eelnõus seda terminit ei kasutata. TAT-i mõistes on oluline toetatav tegevus. Kui defineerida mõistet projekt teavitamisnõude täitmise vaates, siis iga valdkondlik digipöörded on üks projekt ja kui perioodi jooksul läheb digipöörded maksumus üle 10 miljoni euro, siis tuleb korraldada ka teavitussüsteemi.
2) Üks TATI näitajatest on rahulolu mõõdik, mis on „projekti spetsiifiline näitaja“, samas ei ole projekti defineeritud ning jääb selgusetuks, kas mõeldakse iga tegevust või kogu digipöördet. Seletuskirjas on viide avalike teenuste kataloogile, kuid teeme ettepaneku, et projektspetsiifilisel oleks mõõdikute valimine paindlik ning saaks kasutada ka valdkondlike arengukavade mõõdikuid.	Antud selgitus	Rahulolu saab üldjuhul mõta konkreetse teenusega, mis on arendatud digipöördede või mitme digipöördede raames. Nimetus "projekti spetsiifiline näitaja" tuleneb kõrgematest õigusaktidest kui üldine mõiste. Antud TAT-is seda muuta ei saa.
3) Eelnõu punkt 8.1. on õeldud, et digipöördete tegevuste nimekirjas märgitakse kuni 18 kuu jooksul elluviidavad tegevused. Eelnõust ega selle seletuskirjast ei tule välja valitud ajalise piirangu (18 kuud) kaalutused ja lugema hakkamise algus ning lõpp (kas tegevuse lõpp on ka abikõlblikkuse lõpp). Eelnõu seletuskirjas on öeldud, et iga valdkonna digipöördete tegevuste nimekiri koostatakse kuni 18 kuus ning järgnevad aastad planeeritakse ja täiendatakse iga järgneval aastal. Palume kirjeldada seda protseduuri täpsemalt. Praegu jääb ebaselgeks, mida see elluviija jaoks tähendab.	Antud selgitus	Esialgne kaalutus oli see, et valdkondlikud digipöörded käivitatakse suvel 2023.a ja ei ole ostarbekas teha tegevuskava pooleks aastaks. 18 kuud ei ole abikõlblikkuse periood. Tegevuskava on ülevaade, mis tegevused on käimas ja mis algavad 18 kuulise perioodi jooksul. Kord poole aasta jooksul kogutakse hetkeolukorra ülevaadet, sh kuhu on digipöördes lubatud tegevuste ja tulemustega jõudnud. Siis tekib reaalne pilt, millest lähtutakse järgmist otsuste tegemisel. 2023.a tegevuste ja tulemuste ülevaatamine toimub neljanda kvartali jooksul.
4) Palume arvestada valdkondlike digipöördete planeerimisel riigieelarve strateegia ajakava ning teeme ettepaneku lisada eelnõusse täpsustus, et digipöördete tegevuskava esitatakse koos riigieelarve lisataotlustega.	Antud selgitus	Kuna Vabariigi Valitsus iga aastal riigieelarve lisataotlusi ei menetle, siis sellise kitsa tingimuse eelnõusse kirjutamine ei ole mõistlik. Lisaks on TAT-i eesmärk, et valdkondlike digipöördete protsess oleks jooksev ja iga digipöördede omanikuga lepitud kokku sobiv ajakava materjalide ülevaatamiseks ja täiendamiseks.
5) Siseministeeriumi hinnangul ei selgu eelnõust, mis hetkel muutub digipöördet plaaniv ministereid elluviijaks ja peab hakkama täitma elluviija kohustusi. Eelnõu punkt 8.1. kohaselt märgitakse valdkondlik digipöörded, selle elluviija, partnerid ning vajalikud tegevused koos täpsema eelarve ja ajaraamiga iga valdkonna digipöördete tegevuste nimekirjas ning see esitatakse kinnitamiseks rakendusasutusele vastava valdkonna asekantslerile. Kui digipöördete tegevuste kinnitamine on hetkeks, mil digipöördet plaanivad ministereid saab elluviija, siis ei saa punktis 9.1.1 nimetatud digipöördete tegevuste nimekirja koostamine olla elluviija kohustus, kuna sel hetkel ei ole see ministereid veel elluviija.	Antud selgitus	Elluviijaks muutub TAT-i kinnitamisega.
6) Palume täpsustada eelnõu punktis 8.1. kajastatud tegevuskava kinnitamise protseduuri ja ajakava – kas asekantsler kinnitab esitatud tegevuskava muutmata kujul, kuidas toimub muudatuste sisseviimine ja kui kaua on asekantsleri aega kinnitada.	Antud selgitus	Digipöördete protsess on jooksev. Muutumisvajadused vaadatakse üle üks kord poole aasta jooksul.
7) Eelnõu punkt 9.1.1. näeb ette, et elluviija koostab digipöördete tegevuste nimekirja, arvestades eelarve planeerimise ajakava ning rakendusasutuse kättesaadavaks tehtud vormi ja seadud tähtaegadid. Palume TAT-is selgelt välja tuua, millised vormid on rahastuse saamises tingimused. Täpsustame, et Siseministeerium toetab seletuskirjas mainitud kontroll-lehtede kaudu riigilise olukorra kaardistamist, kuid see on seotud IKT strateegia ja RES protsessiga ning ei peaks olema konkreetsete digipöördete tegevuste rahastuse eeltingimused. Lisaks soovime vältida olukorda, kus iga-aastaselt muutuvad SF-rahastuse taotluse vormid.	Antud selgitus	Nii protsess kui ka vormid on ajas muutuvad. Ka RES materjalid võivad olla osa digipöördete otsustusprotsessist.
8) Eelnõu punktis 9.1.2. on öeldud, et elluviija esitab asekantsleri kinnitatud tegevuste nimekirja kümne tööpäeva jooksul rakendusüksusele teadmiseks. Siseministeeriumi hinnangul võib kümne tööpäevane tähtaeg olla ebapiisav, kuna on ebaselge, milliseid tegevusi selle aja jooksul tegema peab (kas planeeritud tegevustes on vaja teha muudatusi, lisada kooskõlastusi vms). Palume kaaluda võimalust, et rakendusasutus esitab asekantsleri kinnitatud tegevuste nimekirja samaaegselt elluviijale ja rakendusüksusele teadmiseks. See oleks kooskõlas seletuskirjas viidatud printsiibiga, et edastamine toimub kõige paindlikumal ja mõistlikumal moel.	Arvestatud	RA esitab nii valdkondlike digipöördete nimekirja, kui tegevuskava ise RU-le samal ajal, kui need lähevad elluviijatele.
9) Eelnõu seletuskirja punktis 9.1.3. on öeldud, et kui tekib vajadus teha tegevuste nimekirja muudatusi kas elluviija või partneri poolt ning mis võivad olla muuhulgas tegevuste elluviimise edasilükkamine või ära jätmine, siis tuleb antud muudatused digiarengu asekantsleriga kooskõlastada. Juhime tähelepanu, et eelnõus asekantsleriga kooskõlastamise kohustus ei ole. Lisaks palume täpsustada kanalid tegevuste nimekirja muudatuste ja kooskõlastamiseks esitamiseks (e-kiri, e-toetuste keskkond, DHS).	Arvestatud	Lisatud TAT-i eelnõusse kohustus elluviijale.
10) Eelnõu punkt 9.1.6. sätestab elluviija kohustusena esitada rakendusasutusele ning rakendusüksusele rakendusüksuse poolt kättesaadavaks tehtud vormil toetatavate tegevuste elluviimise aja-aastase vahearande. Palume täpsustada, kas aruanete esitamine toimub e-toetuste keskkonna kaudu või tuleb rakendusasutusele esitada muul viisil, kuna rakendusasutusel üldjuhul e-toetuste keskkonda ei kasuta.	Arvestatud	TAT-i eelnõus jagatud punkt 9.1.6. kaheks.
11) Eelnõu punktis 9.1.7. on öeldud, et elluviija esitab punktis 9.1.7. nimetatud asutustele toetatavate tegevuste lõpparuande hiljemalt 60 päeva jooksul pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu. Lisaks tehnilisele täpsustusele (palun kontrollida viidet punktile 9.1.7.) palume täpsustada, mida loetakse abikõlblikkuse perioodi lõpuks. Punktis 7 on öeldud, et toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood lõpeb 31. augustil 2029. a. Palume täpsustada, kas punktis 9.1.7. on silmas peetud seda kuupäeva.	Antud selgitus	Abikõlblikud on tegevused kuni 31.08.2029. Kui digipöörded saab varem läbi, siis on ka abikõlblikkuse periood lühem s.d. digipöördede lõppkuupäev.
12) Palume läbivalt üle vaadata Vabariigi Valitsuse 12.05.2022.a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendusavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi Ühendmäärus) §-s 43 sätestatud toetuse andmise tingimuste käskkirja kohustuslikud elemendid, nagu näiteks kulude abikõlblikkus või vaiete menetleja, mis on praegu eelnõust puudu.	Arvestatud	TAT eelnõu ja seletuskirja teksti täiendatud.
13) Palume täpsustada kulude abikõlblikkust või selgelt viidata Ühendmäärusele. Seletuskirja punkti 3.1.4. all on mainitud, et „nimetatud tegevustes ei toetata avalikku info- ja kommunikatsioonitaristut, nt mobiilsiduvõrke, andmete kaableid jms.“ Sellist välistust ei ole eelnõus mainitud ei toetatavate tegevuste ega abikõlblikkuse all ning selgusetuks jääb, miks ei võiks taristuga seotud kulud olla abikõlblikud. Näiteks tegevuste all, mis on suunatud küberruumi hoidmisele.	Antud selgitus	Nende tegevuste toetamiseks on teised meetmed.
Sotsiaalministeerium	25.04.2023	

1. Palume eelnõ seletuskirjas punkt 5 selgitustes sõna „Haigekassa“ asendada sõnaga „Tervisekassa“. Eesti Haigekassa nime muudatus jõustus 01.04.2023. Palume läbivalt vaadata ka, et viited ministriumidele ja vastutusvaldkondadele oleksid ajakohastatud.	Arvestatud	TAT eelnõ seletuskirjas parandatud.
2. Palume täpsustada selgitusi eelnõu punktis 4 toodud mõõdikute näitajate osas: 2.1. Kas vahesihitase (2024) on kohaldatav uute või uuendatud digiteenuste, -toodete ja -protsesside puhul. 2.2. Juhime tähelepanu, et seatud sihttaseme mõõdik võib osutada liigselt ambitsioonikaks, arvestades, et tegevustega saab alustada kõige varem 2023 II kvartalis. Seega, on tõenäoline, et ootus, saavutada sisuliselt 1,5 aastaga pool sihttasemest, on ebareaalne ning teatud juhtudel piirav, eriti arvestades Eesti digiteenuste kasutaja kõrget ootust ja nõudlikkust teenuste tarbimisel. 2.3. Algtaseme osas palume selgitust täiendada, et loodatavalt uute lahenduste osas ka aasta 2022 mõõdikud ei kohaldu.	Antud selgitus	TAT kohaldub kõikidele digipööretele ja mõõdikuid arvestatakse kokku digipöörete üleselt.
3. Valdondlike digipöörete tegevuste nimekiri jääb oma üldistuse astmel ebaselgeks ning selle esitamise viis eelnõu lisas toodud kujul on mõnevõrra arusaamatu. Lisad on eelnõu kavandi juures esitatud sisu avamata ning tekst ei ole ammendavalt avatud. Palume digipöörete tegevuste nimekirja osa ammendavalt avada ja selgitada ka eelnõu seletuskirjas.	Antud selgitus	"Valdkondlike digipöörete nimekiri" on ministri allkirjastatav käskkirja lisa. Tegevused on detailselt kirjeldatud askantsleri allkirjastatavas tegevuskavas.
4. Palume selgust meetme rakendamisel kohaldatavate abikõikude kulude kriteeriumis osas - kas litsentside soetus selle meetme alt on abikõiklik?	Antud selgitus	Kui litsentside soetamine on valdkondliku digipöördede eesmärkide saavutamiseks vajalik, siis digipöördede elluviimise ajal võib litsentside soetus olla abikõiklik. Iga litsentside soetus peab olema valdkondliku digipöördede detailselmas plaanis eraldi tegevusena välja toodud ja MKM-ga kokku lepitud.
5. Horisontaalsetes teemades palume arvestada mitteametlikku koostööstamise edastatud märkusega: Peatikk III. TATI mõjud lk 16 ülevalt teine lõik teine lause on „TAT lõpptulemus ei mõjuta meeste ja naiste olukorda ühiskonnas“. Palume see lause seletuskirjast välja võtta, kuna järgnevas lauses kirjeldatakse tegevusi, millega kaudselt panustatakse soolise võrdõigustlikkuse edendamisse. Näiteks, tehintellektide süsteemide loomisel ja kasutamisel jälgitakse, et algoritmil põhinevad hinnangud ei oleks kallutatud ega süvendaks eelarvamusi ja soostereotüüpe jne.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
Välisministeerium	25.04.2023	Koostööstatud
Eesti Linnade ja Valdade Liit	25.04.2023	Koostööstatud
Arvamusd		
Riigi Tugiteenuste Keskus	25.04.2023	Koostööstatud märkustega
1. Üldine tähelepanek- mitteametlik käskkirja eelnõu oli mitmes aspektis selgem ja arusaadavam ja seal olnud tähelepanekud on suures osas lahendamatuid.	Arvestatud	RTK märkused läbi arutatud 23. mail ja 20. juunil toimunud koosolekul. Redaktsioonilised ja menelusiikud muudatused on TA-i ja seletuskirja sisse viidud.
2. Ühendmääruse seletuskirja kohaselt on TAT käskkirja puhul tegemist toetuse andmise tingimuste ja projekti sümbioosina. Seetõttu peab TAT käskkirjas olema mh selgelt välja toodud projektide omistatavad tunnused, sh tegevuste elluviija, projekti eelarve, näitajad, partnerid või tema valiku tingimused ja kord jms. Juhul, kui TAT käskkirjaga kiinnitatakse mitu projekti, tuleb ühendmääruse § 43 lõikes 1 nimetatud tingimused sätestada iga projekti kohta eraldi. Sealjuures on oluline silmas pida, et ÜSS2021_2027 § 10 lõike 2 kohaselt on toetuse andmise tingimuste käskkirja kehtestamise õigus valdkonna eest vastutaval ministril. Sama sätte lõike 4 kohaselt elluviija ja vajaduse korral partneri võib valdkonna eest vastutav minister või riigisekretär määrata käskkirjaga või volitada halduskoostöö seaduse tähenduses halduslepinguga. Eeltoodud lähtuvalt ei saa koostööstamisele esitatud käskkirja eelnõud UM ja ÜSS2021_2027-ga koostööstamiseks pida. Eelnõu punkti 8.1 kohaselt elluviija, partnerid ning vajalikud tegevused koos täpsema eelarve ja ajaraamiga märgitakse iga valdkonna digipöördede tegevuste nimekirjas. Koostööstamisele esitatud nimekirjas eelnevalt nimetatud kohustuslike elemente, sh elluviija ja partnerite nimesid, ei ole (mitteametlikku koostööstamisel olid elluviijad nimetatud). Eelnõust ei ole võimalik üheselt aru saada, kuidas viidatud nimekiri on kavas kiinnitada, kuid käskkirja punkti 8.1 kohaselt esitab elluviija digipöördede tegevuste nimekirja kiinnitamiseks rakendusastuse vastava valdkonna askantslerile. Kuidas elluviija määratakse, see jääb sealjuures arusaamatuks. Igal juhul on oluline tähele panna, et elluviija ja partner kui toetuse saajad, tuleb TAT käskkirjas kiinnitada. Samuti tuleb iga elluviija projekti teistest eristada ehk TAT käskkirjast peab olema võimalik välja lugeda, mis on iga käskkirjaga rahastatava projekti eelarve, näitajad, tegevused jne.	Antud selgitus	TAT eelnõu punkti 5.3.1. on lisatud elluviijad ja punkti 5.4. partnerid, kes on valdkondlike digipöördede TAT-i allkirjastamisel teada. Lisaks on elluviijad ja partnerid välja toodud käskkirja lisa "Valdkondlike digipöördede nimekiri" koos tegevuste ja täpsema eelarvega.
3. Punktis 3.1 on toodud toetatavad tegevused (kokku 4), kuid ainult 3 neist on toodud tegevuste nimekirjas. Palun täpsustada, kes hakkab tegevust 3.1.3 teostama.	Arvestatud	Esialgsetes materjalides punkti 3.1.3., uuendatud materjalides punktis 3.1.4. tegevust hakkavad toetama need valdkondlike digipöördede elluviijad, kes peavad seda vajalikuks. TAT-i allkirjastamise hetkel teadaolevad antud tegevuste toostajad on toodud käskkirja lisa "Valdkondlike digipöördede nimekiri".
4. Eelnõu punktides 3.1.2. ja 3.1.3. on kirja pandud abstraktsed ja tegevusi iseloomustavad kirjeldused. Kas nendes punktides ei ole tegemist punktis 3.1.1. ja 3.1.4 nimetatud tegevustega? Kas punktis 3.1.1. ei ole tegemist valdkondliku digipöördede seotud arendusega (3.1.3) või ei ole see kübertuumis hoidud arendatud ja juurutatud usaldusväärset ja turvalist (3.1.2)? 3.1.3. on liiga üldisõnaline ja selisel kujul sõnastatuna pigem kogu eelnõu tegevuse mõte. Seletuskirjast võib välja lugeda, et ilmselt on mõeldud juhtimis- või koordineerimistegevusi või koolitus ja teavitustegevusi. Palun eelnõus toetatavad tegevused sõnastada selgelt ja üheselt mõistetavalt.	Antud selgitus	TAT eelnõu 3. punkti tegevused on peamiselt samad, mis on allkirjastatud riigiliste kesksete teenuste toetamise TAT-s. Iga tegevuse sisu on lahti kirjutatud seletuskirjas. Esialgsetes materjalides punkti 3.1.3., uuendatud materjalides punktis 3.1.4. tegevus on jah digipöördede elluviimise ja koordineerimise seotud tegevused, sh elluviimisvõimekuse suurendamisega, nt vajalike kompetentside tegemine ja kompetentsuse suurendamine, täiendava personali palkamise või vajalike kompetentside sisse ostmisega. Seletuskirja selgitab selle tegevuse sisu.
5. Eelnõu p. 4.1 on näitajate tabelis, selgitava teabe juures kahel esimesel näitajal "Allikaks on koordineerija aruanded". Eelnõust ei selgu, kes on koordineerija.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
6. Digipöördede tegevuste nimekirjas olevad andmed ei ole arusaadavad, sh mis on toodud eelarvete juures numbril 1 või 2 taga ning kuidas nendest moodustub kogu eelarve.	Antud selgitus	Käskkirja lisa 1 "Valdkondlike digipöördede nimekiri" oli koostööstamisel olnud eelnõu juures informatiivne. Käskkirja allkirjastamises sisaldab lisa 1 teadaolevate valdkondlike digipöördede infot.
7. Elluviija kohustuste juurde on vajalik lisada ka prognoosi esitamise kohustus.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
8. Kui tegemist on taristuinvesteeringuga ühissätete määruse artikli 65 tähenduses (taristuinvesteeringu või tootlik investeeringu mõisted on avatud RM 2015 juhendis toetuse sihipärase kasutamise kohta, leitav ekstranetis https://confluence.rmit.ee/pages/viewpage.action?pageId=184692104), siis palun lisada kestmise nõue.	Antud selgitus	Antud TAT-is sätestatud arendused ei ole taristuinvesteeringud nimetatud EL õigusakti mõistes.
9. Eelnõu punktis 9.1.7 on viide sama numbriga punktile ja seal ei ole nimetatud asutusi, millele esitada aruandeid. Aruande esitamise kohana võiks olla ka nimetatud esitamise koht, milleks on e-toetuse keskkond.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
10. Punkt 8 kas (projekti) elluviidavate tegevuste aeg on maksimaalselt 18 kuud?	Antud selgitus	Ei, kuni 18 kuud on kiinnitatav tegevuskava. Tegevused võivad olla lühemad, aga ka pikemad.
11. Punkt 9.1.6 kas vahearuannet kontrollib RA?	Antud selgitus	Vahearuannet ei kontrolli RA. Koostööstamisel olnud versioonis sooviti ühe punktiga katta nii RÜ, kui RA aruanded, kuid see jäi arusaamatuks. Sellest tulenevalt on jagatud aruannete esitamise punkt kaheks.
12. Punkt 9.1.9. ehk teavituskohustuste punkti varasemad täiendustepanekud on sisse viimata. Elluviija ei ole ainuke teavituskohustus ürituse korraldamine. Sõnastustepanek: Elluviija on kohustatud täita teavitamisnõudeid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele, mh korraldab teavitustegevust vastavalt § 2 lõikele 3.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
13. Palun lisada vaidemenetluse juurde (kohustuslik TAT element), et vaidlused riigiasutuste, sh valitsusasutuste vahel lahendatakse Vabariigi Valitsuse seaduses sätestatud korras. Seletuskirja lisada selgitus, et osapooled (RÜ ja elluviija) on riigiasutused. Riigikohus leidis 06.04.2023 otsuses kohtuasjas 3-22-1641 (SoM vs RTK), et riigiasutusel ei ole kaebõigust RTK tehtud otsuse peale. Kohtusse pöördumise võimalust ei tulene STS §-st 51 ega sätte koostööstamise HMS §-ga 87. STS § 51 lg 1 eesmärk on üksnes sõnaselgelt seadastada, et vaidemenetlus on kohustuslik. Sama põhimõtte kehtib ka ÜSS2021_2027 alusel toetuse andmisel riigiasutusele.	Arvestatud	TAT eelnõu ja seletuskirja teksti täiendatud.
14. Teeme ettepaneku ühtlased sõnastada käskkirjas ja tegevuste nimekirjas, kas tegemist on valdkondade või valdkondlike digipöördetega ning samuti ühtlustada, kas tegemist on digipöördede või digipöördete tegevuste nimekirjaga.	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
15. Seletuskirja p. 3.1.3 lause: "Valdkonna digipöördede elluviimisega seotud tegevused, mis hõlmavad valdkonna digipöördede elluviimisega seotud tegevusi" vajab paremat sõnastamist. Palume võtta seletuskirjas tarbetuid kordusi.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
16. Seletuskirja punkti 6.2 tulenevalt on tegevuste nimekirjale viidatud kui käskkirja lisale. Siin on vastuolu, sest õigusakti lisa ei saa olla teise isiku antud akt. Tegevuste nimekiri on esitatud tabeli kujul, kus selle kasutamine on keeruline ja ei ole otstarbekas.	Antud selgitus	Käskkirja lisa 1 "Valdkondlike digipöördede nimekiri" kiinnitatakse käskkirja lisana. Askantsleri kiinnitatav tegevuskava sisaldab detailsemat tegevusi, koos vastavate tulemuste ja detailselma eelarvega, sh eelarved kontode lõikes.
17. Eelnõu punkti 8.2 kohaselt lähtutakse tegevuste nimekirja koostamisel seirekomisjonis kiinnitatud 2021-2027 rakendusava tegevuste üldistest valikukriteeriumidest ja -meetodidest. Juhime tähelepanu sellele, et lisaks kavandatavatele tegevustele, peab kavandatav käskkirja ise kui projektide kogum, vastama seirekomisjoni kiinnitatud valikukriteeriumitele ja -meetodidele. Palun eelnõu seletuskirja täiendada.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	25.04.2023	

ITL tervitab väga seda, et valdkondlike digipöörde toetamiseks on eraldiseisvate projektide väljundite asemel fookus seatud valdkondade terviklikule arengule ja tulemustele ning et soovitakse välja tuua selged soosid strateegiliste eesmärkide ning IT investeringute vahel.	Teadmiseks võetud	
Samas ei paista meie hinnangul eelnõust kuidagi välja digipöörde toetamiseks vajalik koostöö erasektoriga. Näiteks kompetentside erasektorist hankimise eelistamine seal, kus mõistlikult võimalik, selle asemel, et luua uusi püsivaid ametikohti ka näiteks eraldiseisvate ja/või lühiajaliste projektide juurde.	Antud selgitus	Sisseostetavate tegevuste elluviimiseks hangivad elluviijad ja partnerid teenuseid riigihangete reeglite järgides. Ettevõtjatel on võimalik nendel hangetel osaleda. Elluviija peab kaaluma, kas kompetents osetakse sisse või palgatakse.
Lähtuvalt CheckIT poolt koostatud analüüsi „IKT arenduste toimetumel“ peatükist 3.3.4.1 Infoarhitektuuri juhtimine, palume analüüsida võimalust lisada eelnõusse konkreetselt kohustus hinnata tegevuste planeerimisel IKT kompetentside mõistlikku vajadust. Peame oluliseks, et eelnõust tuleks selgelt välja, et infoarhitektuurist lähtudes saab määratleda lisaks infovarade kriitilisusele ka teavet töötlevate toodete kriitilisuse. See on omakorda sisendiks kaalutlemisele, milliseid IKT arenduse kompetentse on vaja kindlasti organisatsioonis nii äri kui IT poolt püsivalt omada ja milliseid tuleks vastavalt vajadusele sisse osta erasektorist.	Antud selgitus	TAT p 2.1. katab nõuded ära. Elluviija peab digipöörde koostamisel lähtuma kehtivatest õigusaktidest. Viidatud analüüsis nimetatud nõuded tulenevad elluviijale erinevatest seadustest ja määrustest (näiteks AvTS, KüTS, TKTA määrus jne).
Leiame, et käskkirja §3 on praeguses sõnastuses laialt tõlgendatav, mistõttu ei tule muudatused võrreldes eelmise perioodiga selgelt esile. Seletuskiri on oluliselt ühemõttelisem ja täpsem, kuid kuna tegemist pole jõustava dokumendiga, siis palume analüüsida võimalust kaasata vastavad täpsused ka käskkirja.	Antud selgitus	TAT-i sätete tõlgendamisel tuleb kasutada seletuskirja. Seletuskirja koostamise eesmärk ongi selles, et avada õigusakti sätete täpselt ja mitte koormata õigusakti liigse detailsusega.
Lisaks vajaks meie hinnangul eelnõu täpsustust toetavate tegevuste loetelu, eelkõige punkt 3.1.3, kus hetkel on kirjas nii „3.1.3. valdkonna digipöörde elluviimisega seotud tegevused“; ITL-i ettepanek on see punkt sõnastada täpsemalt järgmiselt: „3.1.3. ja muud digipöörde elluviimisega seotud tegevused“; Seda eelkõige tähdeldades, et punktid 3.1.1. ja 3.1.2. käivad tegeikult samuti digipöördega seotud tegevuste alla.	Antud selgitus	Seletuskirjas on TAT p 3.1. sisu selgitatud ja toodud näited.
Täpsustust vajab käskkirja punkt „3.1.4 teadlikkuse tõstmine punktides 3.1.1.–3.1.3. nimetatud tegevuste osas.“ Võttes arvesse seletuskirjas toodud eesmärki: „Valdkondlike digipöörde toel jõuavad aastaks 2030 avalikud teenused kasutajateni parima võimaliku väärtusega ja on jätkusuutlikult rahastatud. Äripoole tehnoloogia juhtimise võimekus on tõusnud ning IT-arendus lähtub strateegilistest eesmärkidest.“, teeme ettepaneku sõnastada punkt järgmiselt: „3.1.4 elluviija ja partnerite teadlikkuse tõstmine punktides 3.1.1.–3.1.3. nimetatud tegevuste osas.“	Arvestatud	TAT eelnõu tekstis parandatud.
ITL hindab kõrgelt seletuskirjas toodud digipöörde rahastatavate tegevuste valikukriteeriume, kuid leiab, et need tuleb kajastada käskkirja koosseisus nõuete loendina jõustamise eesmärgil. Näiteks käskkirja sisust ei tule selgelt välja seletuskirjas toodud rahastatavate tegevuste väga oluline valikukriteerium, mis on seotud tippjuhtide vastutusega: „Digipöörde tegevused on põhjendatud, kui strateegia on läbimõeldud tippjuhi tasemel ja on olemas terviklik lähenemine järjepidevaks avaliku teenuse parendamiseks või ühe tervikvaldkonna korda tegemiseks“. Soovitame lisada käskkirja punkti 8.2 rahastuse eeldusena viite TKTA §5 lõikele (3) „Ministeeriumi valitsemisala teenuste terviklikku arengut korraldab ministeeriumi kantsler või tema volitatud isik, lähtudes valitsemisala ülesannetest ja asjaomastes strateegilistes arengudokumentides seatud eesmärkidest.“ Sõnastuse ettepanek: „8.2 Rakendusosutus nõustab enda koostatud kontroll-lehtede alusel valdkondlike digipöörde ettevalmistamist ja elluviimist ning tagab, et elluviimisel järgitakse digiriigi põhimõtteid ja loogikat. Valdkondlike digipöörde tegevuste nimekirja koostamisel lähtutakse seirekomisjonis kinnitatud 2021-2027 rakenduskaava tegevuste üldistest valikukriteeriumidest, -metoodikast ja TKTA määruse §5 lõikest (3)“.	Antud selgitus	TAT p 2.1. katab nõuded ära. Elluviija peab digipöörde koostamisel lähtuma kehtivatest õigusaktidest. Viidatud analüüsis nimetatud nõuded tulenevad elluviijale erinevatest seadustest ja määrustest (näiteks AvTS, KüTS, TKTA määrus). Valikukriteeriumide sätestamisel on kasutatud ainult seirekomisjoni kinnitatud kohustuslikke valikukriteeriume ja ei ole vajadust neid laiendada.
ITL leiab eelmise tähelepaneku täiendusena, et digipöörde tegevuste valikukriteeriumidest on ennatlikult elimineeritud väga oluline valikukriteerium: „4. Valikukriteerium – elluviija või partneri suutlikkus tegevusi ellu viia. Valikumeetodika – tegevus lisatakse elluviija ja partneri poolt tegevuste nimekirja ning eraldi suutlikkust ei hinnata. /.../ Kuna elluviija ja partneri suutlikkus on juba läbi kohustuslike ülesannete ja rollide tagatud, siis eraldi suutlikkust hinnata ei ole vaja“. ITL-i hinnangul ei ole kõikide elluviijate ja partnerite suutlikkus digipöörde elluviimiseks ja digiriigi arenduse põhimõtete järgimiseks tegelikkuses piisav, mis võib viia Eesti digiriigi arengu pidurdumiseni tänu rahastuse valikukriteeriumite nõuete mittevastavuse tõttu. Selle tulemusena võib tagasilöögi saada Eesti IT sektori panus SKT-sse tänu vähenenud avaliku sektori tellimustele. ITL teeb ettepaneku elluviimise suutlikkuse hindamine valikukriteeriumina siiski kasutusele võtta.	Antud selgitus	Seletuskirjas on p-s 8 neljandat valikukriteeriumi arvestatud ja selle kasutamist selgitatud.
Elluviija suutlikkusega on seotud ka teine probleem: kui elluviija suutlikkus osutub punktis 9.1.5 toodud kohustuste täitmisel (arvestab digiteenuste arendustegevuste rakendamisel digiriigi toimimise põhimõtteid, õigusraami ning suundasid) ja punktis 9.2.2 toodud õiguste realiseerimisel (tegevuste abikõlblikkuse, eesmärgipärasuse ja toetatavuse hindamine) ebapiisavaks, siis see avaldab vahetut mõju partnerite suutlikkusele täita strateegilisi eesmärgid ning realiseerida punktis 10.2 toodud õigused. ITL teeb ettepaneku lisada punkt 10.2.2 järgmises sõnastuses: „Partneril on õigus pöörduda rakendusosutuse poole konsultatsiooni saamiseks punktis 10.2.1 toodud õiguste realiseerimiseks.“	Antud selgitus	Praktiliselt suhtlust ei ole otstarbekas detailselt sisse kirjutada õigusakti. Juhime tähelepanu, et partnerid on TAT p 5.4. kohaselt avaliku sektori asutused.
Tähelepanek sisulise mittevastavuse kohta käskkirjas ja seletuskirjas. Seletuskirja punktis 8 on kirjas: „Elluviija võib koordineerida tegevuste nimekirja koostamist vabalt valitud vormil ning protsessis, sh arvestades riigieelarve planeerimise loogikat ning rakendusosutuse juhised ning tähtaegasid.“ Käskkirja punktis 9.1.1. on kirjas: „koostab digipöörde tegevuste nimekirja, arvestades eelarve planeerimise ajakava ning rakendusosutuse kättesaadavaks tehtud vormi ja seatud tähtaegasid“. ITL leiab, et seletuskirjas toodud fraas „vabalt valitud vorm“ on vastuolus käskkirja fraasiga „rakendusosutuse vorm“. Teeme ettepaneku see vastuolu kõrvaldada.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
Lisame, et ITL kiidab heaks punktides 9.1.4 ja 10.1.4 seatud kohustuse lisada võimalusel töö teostaja logo või viide töö teostajale, kui töö tulemus on kasutajale nähtav.	Teadmiseks võetud	
Eesti Puuetega Inimeste Koda	12.05.2023	
Toetus andmise tingimuste eesmärgiks on toetada erinevaid valdkondlike digipöördeid, sealhulgas tagades inimeste põhiõiguste kaitset, tõsta teadlikkust ning pakkuda kasutajale avalikke digiteenuseid kasutamise mugavalt, küberturvaliselt, andmepõhiselt, etteaimavalt ja kättesaadavalt igas piirkonnas. Eelnõu seletuskirjast loeb, et digiteenuseid arendatakse jälgides ning planeerides seda, et avalike teenuste pakumist võimaldavad infosüsteemid oleksid digiligipääsetavad, st oluline on arendamisel rakendada ligipääsetavuse standardite nõudeid. Eesti Puuetega Inimeste Koda on seisukohal, et ligipääsetavus on digipöörde projekti osana kohustuslik nõue, mitte vabatahtlik kriteerium, seega tuleks seda ka eelnõu seletuskirjas selgelt väljendada.	Arvestatud	TAT eelnõu seletuskirjas parandatud.
Samuti on ligipääsetavuse nõue oluline, et ligipääsetavus oleks olulisel kohal nii projekti loomise algfaasis kui ka kogu projekti eluea vältel, et tagada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikli 9 („Juurdepääsetavus“) punkt 1, mille kohaselt tuleb konventsiooni ratifitseerinud riigil tagada puuetega inimestele teistega võrdsel alusel juurdepääs füüsilisele keskkonnale, transpordile, teabele ja suhtlusele, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatele ja -süsteemidele, ning muudele avalikele ehitistele ja teenustele nii linna- kui ka maapiirkondades ning punkt 2 lõige f, osalisriigid viivad läbi meetmeid selleks, et edendada muud asjakohaseid puuetega inimestele osutatava abi ja toe vorme, et tagada neile juurdepääs teabele.	Teadmiseks võetud	